

መ ድ ን

- ዳኞች:- 1. አቶ መንበረጸሐይ ታደሰ
- 2. አቶ ፍስሐ ወርቅነህ
- 3. አቶ መስፍን እቁበዮናስ
- 4. አቶ ተሻገር ገ/ስላሴ
- 5. አቶ አብዱራሂም አህመድ

አመልካች:- የቀድሞው የኢትዮጵያ ጭነት ማመላለሻ ኮርፖሬሽን በሕግ የተካው የመንግሥት የልማት ድርጅቶች ባለአደራ ቦርድ ነ/ፈጅ ፍቅሩ ሸዋ አማራ ቀረቡ

ተጠሪዎች:- እነ አጂሃ ኢትዮጵያ አክሲዮን ማህበር (23 ሰዎች) - ጠበቃ አጥናፉ ቦጋለ ቀረቡ
መዝገቡን መርምረን የሚከተለውን ፍርድ ሰጥተናል

ፍ ር ድ

በዚህ ጉዳይ አንደኛ ተጠሪ የሆነው አጂሃ ኢትዮ.አክሲዮን ማህበር በሥር ፍ/ቤት ባቀረበው ክስ፣ የአሁኑ አመልካች ነዳጅ ለማንኛውም ገንዘብ እየተከፈለው የትራንስፖርት አገልግሎት ሲሰጥ በአንጓዥነት የተሰጡትን የነዳጅ ውጤቶች ልማድንና የማንኛውም ውልን በመጣስ፣ ብቃት የሌላቸውን መኪናዎች በማሰማራትና በሾፌሮች ጥንቃቄ ጉድለት በተለያዩ ቦታዎች በደረሱ አደጋዎች የተጫነው ነዳጅ በመፍሰሱ የብር 479,273.70 /አራት መቶ ሰባ ዘጠኝ ሺ ሁለት መቶ ሰባ ሦስት ብር ከሰባ ሳንቲም/ ኪ.ሣራ የደረሰበት መሆኑን ገልጾ አንደኛ ተጠሪ የነበረው የአሁኑ አመልካች ከወለዱ ጭምር እንዲከፍለው ጠይቋል። የአሁኑ አመልካች በበኩሉ፣ በአዋጅ ቁጥር 107/69 እንዲሁም በሕግ ክፍል ማስታወቂያ ቁጥር 105/79 እና 49/69 መሠረት አመልካች ከተራ ቁጥር 2-23 የተዘረዘሩት ተጠሪዎች ጭነት

አንዲያገኙ በተራ መዝግቦ ከአስጫኝ ጋር በማገናኘት ከሁለቱም ወገኖች ማለትም ከአስጫኝና ከአንጓሻሮ የተፈቀደለትን የአገልግሎት ዋጋ ከመቀበል ውጭ የእነርሱ ወኪል ያለመሆኑን፤ እንዲሁም በስማቸው የተዋዋለው ውልና የተረከበውም ነዳጅ ስለሌለ በኃላፊነት ሊጠየቅ የማይገባ መሆኑን፤ እያንዳንዱ መኪና ላንጓዝው ነዳጅ ኃላፊነቱ የእርሱ መሆኑን በማስረዳት ተከራክሯል። የራሱ በሆኑት 9 ተሽከርካሪዎች ለጫኑትና ደረሰ ለተባለው የነዳጅ ጉድለት ደግሞ በን.ሕ.ቁ. 591 መሠረት ከአቅም በላይ የደረሰ አደጋ ስለሆነ ሊጠየቅ የማይገባው መሆኑን በመግለጽ በሰፊው ተከራክሯል። ከተራ ቁጥር 2-23 የተዘረዘሩት የጭነት ማንጓዣ ባለቤቶችም በበኩላቸው ከአሁኑ ተጠሪ ጋር የውል ግንኙነት የሌላቸውና ከአቅም በላይ በደረሰ አደጋ ሊጠየቁ የማይገባቸው መሆኑን ገልፀው ተከራክረዋል። የፌ/መ/ደ/ፍ/ቤት በጉዳዩ የቀረበውን ሰፊ ክርክር መርምሮ፤ ክፍ ብሎ በተጠቀሰው አዋጅና የሕግ ክፍል ማስታወቂያ መሠረት በአሁኑ አመልካችና ከተራ ቁጥር 2-23 በተጠቀሱት ባለንብረቶች መካከል የባለኮሚሽኖንነት የሕግ ውክልና ግንኙነት ተፈጥሯል። በን.ሕ.ቁ. 60-62 መሠረት አንደኛ መልስ ሰጭ ከሆነው አስጫኝ ጋር ውል አድርጓል። ውሉም በቀረቡት የገንዘብ መክፈያ ደረሰኞች ተረጋግጦአል። በመሆኑም በተቀሩት መልስ ሰጭዎችም ላይ ለደረሰው ጉዳት የአሁኑ አመልካች ኃላፊ ነው። በራሱ ተሽከርካሪዎች ለጫኑትና ደረሰ ለተባለው ጉድለትም ከአቅም በላይ የሆነ ምክንያት ስለሌለ ከኃላፊነት ነፃ አይደለም በማለት ወስኖ የደረሰው ጉድለት ለመተመን የቀረቡት ማስረጃዎች ክብደት የሚሰጣቸው ባለመሆናቸው ሂሳቡ በባለሙያ ተሰርቶ እንዲቀርብ አሟላ። ጉዳዩ በይግባኝ የቀረበለት የፌ/ከ/ፍ/ቤት የሥር ፍ/ቤትን ውሳኔ እንዳለ አጽንቶታል።

ይህ የሰበር ቅሬታ የቀረበው በዚህ ውሳኔ ላይ ሲሆን ይህ ሰበር ችሎት የካቲት 10 ቀን 1998 በዋለው ችሎት የአሁኑ አመልካች በተጠሪዎች (ከ2-23 በተጠቀሱት) ተጭኖ ሲጓጓዝ ብክነት ለደረሰበት ነዳጅ

ኃላፊ መባሉ በአግባቡ መሆን አለመሆኑን ለመመርመር ሲባል መዝገቡ ለሰበር እንዲቀርብ በማድረግ ጉዳዩ በሚሰማበትና ከዚያ በኋላ በተያዙ ተከታታይ ቀጠሮዎች ተጠሪዎች ባለመቅረባቸው ጉዳዩ በሌሉበት እንዲታይ ታዘ መዝገቡ ተመርምሯል።

በዚህ ጉዳይ የአሁኑ አመልካች በአዋጅ ቁጥር 107/69 መሠረት ለተሽከርካሪዎች የስምሪት ፈቃድ ይሰጥና በሕግ ክፍል ማስታወቂያ ቁጥር 49/69 እና 105/79 መሠረት የተፈቀደለትን የአገልግሎት ክፍያ ይቀበል የነበረ መሆኑ ታውቋል። ከዚህ በተጨማሪ አመልካች የራሱ በሆኑ የጭነት ተሽከርካሪዎችም የጭነት ማንጓዝ ሥራ ይሰራ የነበረ መሆኑም አላከራከረም። የአሁኖቹ ተጠሪዎችም በአመልካች አማካኝነት በሚያገኙት ስምሪትና ጭነት ባለንብረት በሆኑባቸው የግል ተሽከርካሪዎቻቸው ከሳሽ የነበረውን የአሁኑን አንደኛ ተጠሪ ነዳጅና የነዳጅ ውጤቶች ከቦታ ወደ ቦታ ያንገዙ አንደኛው አልተካደም። የሥር ፍ/ቤት የንግድ ሕግ ቁጥር 60-62 ያለውን መሠረት በማድረግ በሥር ጣልቃ ገብ በነበሩት በአሁኖቹ ከ2-23 በተመለከቱት ተጠሪዎችና በአሁኑ አመልካች መካከል የባለ ኮሚሽኖን የሕግ ውክልና ግንኙነት ተፈጥሯል በማለት የአሁኑ አመልካች ከከሳሽ ጋር በገባው የኮሚሽኖን ወኪልነት መሠረት በከሳሽ ላይ ለደረሰው ጉዳት በሙሉ ኃላፊ ነው ብሏል።

በመሠረቱ በንግድ ሕግ ቁጥር 60 ላይ የተመለከተው የባለኮሚሽኖንነት ትርጓሜ ማንም አበል ለማግኘት ባለኮሚሽኖን ስላደረጋቸው ሰው በራሳቸው ስም ሽቀጦችን ወይም የሚንቀሳቀሱ ዕቃዎችን ወይም ማናቸውም እነዚህን የመሣሰሉ ዕቃዎችን ለመግዛት ወይም ለመሸጥ ወይም የማንጓዝ ውል ለመዋዋል በራሳቸው ሥም ግዴታ የሚገቡ ሰዎችን ወይም የንግድ ማህበሮችን እንደሚሸፍን ይደነግጋል። በያዘነው ጉዳይ የአሁኑ አመልካች በወቅቱ በነበረው ፖ.ሊ.ሲ መሠረት የመንገድ ትራንስፖርት ቅንጅትን ለመጠበቅ ሲባል የግል ተሽከርካሪዎች ጭነት እንዲያገኙ ሥራውን